

Ennallistamissuunnitelman valmisteluhankkeen teemaryhmän 4 (maatalousympäristöt ja pölyttäjäkannat, Artiklat 10 ja 11), lisäkokous 7b

Kokousmuistio

Aika: 29.4.2025 klo 14-16

Paikka: Kirkkokatu 12 (kokoushuone Rauha) ja Teams

Osallistujat: Tuuli Orasmaa, MMM (pj)
Petri Ahlroth, YM (varapj)
Eija Hagelberg, YM
Anna Schulman, MMM
Eero Pehkonen, MMM
Riikka Knaapi, MMM
Heini Lehtosalo, MMM
Johanna Vanhatalo, MMM
Mikko Kuussaari, Suomen ympäristökeskus
Hanna Kekkonen, Luonnonvarakeskus
Åke Möller, Ruokavirasto
Antti Miettinen, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö
Johanna Helkimo, ELY-keskusten valtakunnallinen ilmastoyksikkö (varajäsen)
Elina Sorvali, Hämeen ELY-keskus (varajäsen)
Mikko Alhainen, Suomen riistakeskus
Holtti Hakonen, Suomen riistakeskus (varajäsen)
Sari Himanen, Luonnonvarakeskus (sihteeri)
Rainer Peltola, Luonnonvarakeskus (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14:00. Todettiin osallistujat.

2. Turvemaiden ennallistamiseksi katsottavat toimet

Tavoitteena oli keskustella ja muodostaa teemaryhmän alustava ehdotus turvemaiden ennallistamiseksi ja vettämiseksi katsottavista toimenpiteistä ja niiden perusteluista.

Puheenjohtaja alusti kokouksen 12.3.25 keskustelun pohjalta ennallistamiseksi laskettavien toimien listaa. Listassa on huomioitu vaikutukset ja pinta-alojen raportoinnin yksinkertaisuus. Tuotiin myös esiin Luonnonvarakeskuksen ARMI-hankkeessa saadut tulokset turvepeltojen nurmien kasvihuonekaasu- ja vesistö päästöistä. Ehdotettiin, että ennallistamissuunnitelmassa valinnat tehdään kuitenkin nykyisiä khk-inventaarion kertoimia käyttäen ja nurmitoimet pidetään siten mukana. Mikäli kertoimet päivittyvät, voidaan toimenpidelistaa päivittää.

Vettämisen määritelmän osalta ehdotettiin 23.4.25 kokouksen pohjalta, että ennallistamissuunnitelmaan kirjataan vettämisen keskeiset tavoitteet: vettämällä tavoitellaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja pohjaveden pinnan tulee pysyä lähellä maan pintaa. Tarkempien kriteerien tarpeesta ja perusteluista on kuitenkin syytä jatkaa keskustelua.

Käytiin läpi turvemaiden vettämiseksi laskettavien toimien ehdotuslistaa ja vetettyjen pinta-alojen raportointiin käytössä olevia tietolähteitä sekä tunnistettuja raportoinnin ja seurannan kehittämistarpeita.

Puheenjohtaja esitteli turvemaiden ennallistamiseksi laskettavien muun kuin vettämisen toimenpiteitä. Yleisesti ennallistamiseksi lasketaan useita toimia, jotka lisäävät monimuotoisuutta, parantavat vesistöjen tilaa tai vähentävät ilmastopäästöjä ja joiden tavoitteena on biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien häiriönsietokyvyn säilyttäminen ja lisääminen ennallistamisen määritelmän (artikla 3.3) mukaisesti.

Keskustelussa tulivat esiin mm. kesantojen hyödyt, hylättyjen peltojen tuomat mahdollisuudet ja tarve pitää ennallistamissuunnitelman kuvaus toimenpiteistä yleisenä, jotta ei olla riippuvaisia CAP-ohjelmakausien nimistä ja yksityiskohdista.

Yhteenvedona todettiin edettävän esitetyn toimenpidelistan pohjalta, mutta jatkaen edelleen tarkentamista ja keskustelua.

3. Jatkokeskustelu: turvepellon määritelmä ja ennallistamisvelvoitteen pinta-alan laskenta, organisaatiokohtaiset näkemykset

Jatkettiin keskustelua 23.4. kokouksen pohjalta turvepellon määritelmästä ja kokonaisalasta, josta lasketaan Suomen ennallistamis- ja vettämisvelvoitteet turvemailla.

Keskustelun tavoitteena oli koota teemaryhmän jäsenten edustamien organisaatioiden alustavia näkemyksiä ja näin lisätä tietopohjaa teemaryhmän yhteiselle ehdotukselle.

Keskustelussa tuotiin esiin mm. toimeenpanon kustannukset, yhdenmukaisuus khk-inventaarion kanssa, turvekerroksen kuluminen, maanomistajien motivaatio vapaaehtoisten vettämistoimien tekemiseen ja juridiset seikat. Keskustelun yhteenvedona todettiin tarve selvittää vielä tarkemmin khk-inventaarion pinta-alalaskentaa ja menetelmän sisältämien muiden kuin peltolohkorekisterissä mukana olevien alojen luonnetta. Vettämistoimia kannattaisi etenkin tehdä hylätyillä pelloilla, jotta vaikutus maatalouteen olisi vähäisempi. On myös selvítettävä tarkemmin, lasketaanko hylättyjen peltojen vettäminen joustojen piiriin vai muuhun. Yhdenmukaisuus seurannassa ja raportoinnissa on keskeistä. Myös kustannuksista tarvitaan tarkempaa arviointia.

4. Muut asiat

Muistutettiin jakamaan viestiä kaikille avoimesta webinaarista ”Mitä EU:n ennallistamisasetus tarkoittaa maatalousympäristöissä?”, joka järjestetään 6.5.25.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous on läsnäkokous 14.5. klo 9-12 ja kokouksen jälkeen on yhteisruokailu Tieteiden talolla. Asialistalla on mm. katsaus sidosryhmien näkemyksiin ja heiltä saatuun palautteeseen.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:56.